

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 8/3 2019 s. 1817-1839, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

EBEVEYNLERİN, ÇOCUKLARIN OKUMA VE KÜTÜPHANE KULLANMA ALIŞKANLIKLARI İLE ÇOCUK KÜTÜPHANESİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ*

Mehmet KATRANCI**

Aykut YETGİN***

Geliş Tarihi: Mart, 2019

Kabul Tarihi: Temmuz, 2019

Öz

Bu çalışmada ebeveynlerin, çocukların okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları ile çocuk kütüphanesine ve çocuk kütüphanesinden beklentilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseninin kullanıldığı çalışmaya 118 ebeveyn katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan *Okuma Alışkanlığına ve Kütüphane Kullanımına Yönelik Ebeveyn Anketi* kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Çalışma sonucunda ebeveynlerin öğrenim düzeyi yükseldikçe okudukları kitap sayısının da arttığı ancak katılımcıların yaklaşık üçte ikisinin okuma alışkanlığının olmadığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin, çocuklarını kitap okumaya teşvik etmek için en çok çocuklarının ilgisine/isteğine yönelik kitaplar alma ve kitap okuyarak model olma yöntemlerini kullandıkları görülmüştür. Katılımcıların, çocuklarının okuyacakları kitapları belirlerken çoğunlukla çocuklarının isteklerini dikkate aldıkları ya da fazla sayıda resim içeren kitapları seçtikleri tespit edilmiştir. Ebeveynler çocuklara kütüphaneyi sevdirmek için kütüphanenin, çocukların renkli dünyasına uygun şekilde düzenlenmesini ve kütüphane içeriğinin zenginleştirilmesini önermişlerdir. Ayrıca ebeveynlerin kütüphanede çocuklara yönelik düzenlenen etkinliklerin sayısının artırılması ve kütüphane çalışanlarına çocuk psikolojisine yönelik eğitim verilmesi beklentisinde oldukları görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Ebeveyn, okuma alışkanlığı, çocuk kütüphanesi.

PARENTS' VIEWS ON CHILDREN'S READING AND LIBRARY HABITS AND CHILDREN'S LIBRARY

Abstract

The aim of this study is to determine the views of parents on children's reading and library habits and their expectations from the children's library. 118 parents participated in the research in which phenomenological design was used. In the study, Parental Survey for Library Use and Reading Habit was used as data collection tool, which was prepared by the researchers. Content analysis technique was used to analyse the data. As a result of the

* Bu çalışma, 22-25 Kasım 2018 tarihinde Antalya'da düzenlenen Uluslararası Çağdaş Eğitim ve Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda (ISCESS) sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş hâlidir.

** Doç. Dr.; Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Eğitimi ABD, mtkatranaci@gmail.com

*** Sınıf Öğretmeni; Milli Eğitim Bakanlığı, aykutyetgin@yahoo.com

research, it was stated that the number of books read increased according to the parents' educational level, but about two thirds of the participants did not have reading habits. It was observed that in order to encourage children to read books, parents were most likely to use the techniques by buying books for the interest/desire of the children and being a model by reading books. It was noticed that the participants usually chose the books for their children by taking care of children's desire or choosing the books containing a large number of pictures. Parents recommended that to popularize the library, it be organized in accordance with the colourful world of children and its content be enriched. In addition, it was understood that parents expected to increase the number of activities for children in the library and to educate the library staff for children's psychology.

Keywords: Parents, reading habit, children's library.

1. Giriş

Okuma, okul öncesi dönemde görsel olarak başlayan ve hayatın sonuna kadar kademeli olarak devam eden bir süreçtir. Duyu organları vasıtasıyla alınan sembollerin zihinsel bir işleme tabi tutulması sonucunda metinlerden anlam kurma süreci olarak tanımlanan okuma; dil ve zihinsel becerileri geliştirme, düşünceyi zenginleştirme ve geleceği yapılandırma çalışmalarının başında gelmektedir (Güneş, 2012; Yılmaz, 2018). Hem bir konu hakkında bilgi edinmeyi hem de estetik ve sanat duygularının gelişmesine katkıda bulunan okuma; kişinin kendini yenilemesi, sınırlarını zorlaması, evrenselliğe ulaşması için vermiş olduğu basit ama eşsiz bir mücadeledir (Erdağı Toksun ve Toprak, 2019; Ungan, 2008). Okuma becerisi, bireyin okul yaşamı boyunca akademik başarısını etkilediği gibi günlük hayatta da ihtiyaç duyduğu en temel becerilerden biridir (Harrison, 2012, s. 41). Günümüzde okuma; yol bulmak için harita kullanımından, tabelaların gösterdiği yönleri algılamaya, gelişen bilgi ağına erişimde internet kullanımından değişik konulardaki grafikleri çözümlenmeye, geçmişle bağ kurmak için tarih kitaplarını karıştırmadan serbest zaman etkinliği olarak bir romanı anlamaya kadar hemen her alanda bir zorunluluğa dönüşmüştür (Bayat ve Çetinkaya, 2018, s. 986).

Hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri; içinde bulunduğumuz çağın bilgi çağı olarak adlandırılmasına (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008, s. 432) ve buna bağlı olarak bireyin ezber bilgi yerine karar verme, sorumluluk alma, yaratıcı düşünme, problem çözme, birlikte çalışabilme gibi becerilere de sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte her ne kadar okuma materyallerinde dijitalleşme yaşansa da basılı bir materyal olarak kitaplar; bireylerin okuma ile ilk tanıştığı önemli bir kaynak olması, bilgiye ulaşmada sağladığı güvenilirlik ve bireyler üzerindeki etkisi açısından önemlidir. Günümüzde teknolojinin sağladığı imkânlarla bilgiye daha kolay ulaşıldığı ve bunun sonucunda kütüphanelere olan ihtiyacın azaldığı düşünülse de kütüphanelerin bireylere olan katkısı birçok katkısı bulunmaktadır.

Kütüphaneler; kaynak tarama, sosyalleşme, kitap seçme, ders çalışma gibi konularda bireylere önemli imkânlar sunmaktadır. Bu imkânlar sayesinde kütüphaneler önemini hâlâ korumaktadır.

Toplumun özgür, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisine sahip bireylerden oluşmasını sağlamak için öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma ve eleştirel düşünme gibi birçok becerinin kazanılmasına yardımcı olan okumanın yaşam boyu öğrenme kaynağı olarak görülmesi ve alışkanlık haline alması gerekmektedir (Demirer, Çintaş Yıldız ve Sünbül, 2011, s.1030). Bilgi evleri olarak da adlandırılan kütüphaneler, bireyin okuma alışkanlığı kazanması açısından önemli bir mekândır. Okuma alışkanlığı için alanyazında farklı tanımlar yapılmıştır. Olcay (1990) okuma alışkanlığını, okuma becerisini hayatı boyunca sürekli ve düzenli kullanan ve bunu amaçlarına ulaşmada bir araç olarak gören kişilerin okuma eylemi olarak tanımlarken; Doğanay (2001, s. 41) okuma alışkanlığını, kişinin okuma eylemini bir gereksinim olarak algılayıp yaşam boyu ve düzenli biçimde bu eylemi gerçekleştirmesi olarak tanımlamaktadır. Okuma alışkanlığı Ogbodo (2010)'a göre bireyin okuma sevgisini ifade eden bir davranış; Sangkaeo (1999)'a göre ise okuma ve okuma zevklerinin benzerliğini ifade eden bir davranıştır. Konan (2013, s. 32) okuma alışkanlığını; bireyin okuma eylemini yaşam boyu, düzenli ve eleştirel bir nitelikte gerçekleştirerek, bunu yaşam biçimi hâline getirmesi olarak tanımlamaktadır. Kakırman Yıldız (2016, s. 96)'ya göre okuma alışkanlığı, bireyin okumayı öğrendikten sonra bu eylemi zevk için yapmasını sağlamak için kazandırılması gereken bir beceridir. Verilen tanımlardan yararlanılarak okuma alışkanlığı; bireyin okumayı bilgi edinme ve kendini geliştirme açısından bir ihtiyaç olarak görmesi ve okuma eylemini keyif alarak düzenli bir şekilde gerçekleştirmesi şeklinde tanımlanabilir.

Aksaçoğlu ve Yılmaz (2007), okuma alışkanlığının çocuklara olan bireysel yararlarını şu şekilde sıralamışlardır:

- Zihinsel gelişime katkı sağlar.
- Anadilini doğru ve yeterli bir biçimde kullanmayı sağlar.
- Kelime dağarcığının zenginleşmesine katkı sağlar.
- Sağlıklı ve güçlü bir kişilik geliştirilmesine katkı sağlar.
- İletişim becerisinin güçlenmesini sağlar.
- Akademik başarıyı artırır.

Okuma alışkanlığının yararları ile ilgili yukarıda verilenler, bireyin yaşamı boyunca ihtiyaç duyacağı ve kullanacağı beceriler olması bakımından önemlidir. Bu becerilerin kazandırılması bakımından ebeveynlere önemli görevler düşmektedir. Bu görevler; çocuklara

kitap okuma konusunda model olma, kitap seçiminde rehberlik yapma, okuma ve kütüphane kullanma alışkanlığı kazandırma olarak ifade edilebilir. Tanju (2010), çocukların kitap okuma alışkanlıklarına ilişkin yaptığı çalışmada; çocukların kütüphanelerle tanıştırılması gerektiğini bunun için de ebeveynlerin uygun zamanda çocuklarını kütüphaneye götürerek gezdirmeleri ve kütüphaneye üye olmaya teşvik etmeleri gerektiğini ifade etmektedir. Bu sayede çocuk, kütüphaneyi sevecek ve kendi ilgisine yönelik kitaplar seçmek için düzenli kütüphane ziyaretini alışkanlık hâline getirebilecektir.

Serbest zamanlarda yapılan okuma, çocukların kişilik ve zihinsel gelişimi için oldukça önemlidir. Erken çocukluk döneminde gelişen okuma alışkanlıkları, hayatın geri kalanında da devam etmektedir (Majid, 2018, s. 56). Çocuğa küçük yaşlardan itibaren kitapla buluşma fırsatı veren ve yanında kitap okuyarak ona model olan ebeveynler, çocuğun okuma ilgisinin oluşmasında belirleyici bir rol üstlenirler (Yavuzer, 1997, s. 165). Ebeveynlerin çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırma noktasındaki gayreti ileride çocuğun iyi bir okuryazar ve bilinçli bir kütüphane kullanıcısı olması açısından belirleyicidir. Bu alışkanlıkların kazandırılmasında çocuk kütüphanelerinin ilk çocukluk döneminden ergenlik döneminin sonuna kadar bireyler için önemli bir mekân olduğu söylenebilir. Çocuk kütüphaneleri, çocukların okuma alışkanlığı kazanması aşamasında onları eğlenceli ortamlarla buluşturur; nitelikli kitaplarla ve diğer kaynaklarla tanıştırır (Cevher, 2015, s. 5).

Alanyazında farklı düzeylerde öğrenim gören öğrencilerin okuma alışkanlıklarını çeşitli değişkenler açısından inceleyen araştırmalar (Çetinkaya, 2004; İnan, 2005; Keleş, 2006; Suna, 2006; Kaynar, 2007; Balcı, 2009; Arıcı, 2009), öğrencilerin okuma alışkanlıkları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar (Acıyan, 2008; Güngör, 2009; Berkant ve Tüzer, 2017; Aksoy, 2018), okuma alışkanlığı ile okuduğunu anlama becerisi arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar (Yıldız, 2010; Hanedar, 2011), farklı düzeylerde öğrenim gören öğrencilerin kütüphane kullanım alışkanlıklarını inceleyen araştırmalar (Şahin, İşcan ve Maden, 2009; Bayis, 2010; Cevher, 2015) bulunmaktadır. Kütüphane kullanımı ile okuma alışkanlığını ebeveyn görüşlerine dayalı olarak inceleyen az sayıda çalışmaya (Kakırman Yıldız, 2016; Öztürk ve Aksoy, 2016) ulaşılmıştır. Ebeveynlerin okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımı konusundaki tutumunun, çocuğun gelecekte bu alışkanlıklara sahip olması üzerinde oldukça etkili olduğu düşünülmektedir. Bu etkinin önemi göz önünde bulundurularak araştırmada ebeveynlerin, çocukların okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları ile çocuk kütüphanesine ve çocuk kütüphanesinden beklentilerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu genel amaca yönelik olarak şu sorulara cevap aranmıştır:

- Ebeveynlerin, kendilerinin kitap okuma alışkanlıkları hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Ebeveynlerin, çocuklarının kitap okuma alışkanlıkları hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Ebeveynler, çocuklarını kitap okumaya yönlendirmek için neler yapmaktadırlar?
- Ebeveynlerin, kitap okuma alışkanlığının çocuklarına kazandırdıkları hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- Ebeveynler, çocuklarının okuyacakları kitapları nasıl seçmektedirler?
- Ebeveynlerin, çocuklara kütüphane kullanma alışkanlığı kazandırılması için yapılması gerekenlerle ilgili önerileri nelerdir?
- Ebeveynlerin, halk kütüphanelerinin okul öncesi ve çocuk bölümünden beklentileri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji deseni kullanılmıştır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi veri toplama araçlarının kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konulmasına yönelik bir sürecin izlendiği araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 39). Fenomenoloji, bireylerin deneyimlerinden yararlanarak bir kavram ya da olguyu nasıl algıladıklarına, nasıl anlamlandırdıklarına ya da nasıl tanımladıklarına odaklanmaktadır. (Patton, 2014; Creswell, 2013). Bu araştırmada, ebeveynlerin okuma alışkanlığının nasıl oluştuğuna, çocuk kütüphanesine yönelik algılarına ve çocuk kütüphanesinden beklentilerine odaklanıldığı için fenomenoloji deseni kullanılmıştır.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 72 kadın ve 46 erkek olmak üzere toplam 118 ebeveyninden oluşmaktadır. Araştırmada ebeveynlerin, çocukların okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları ile çocuk kütüphanesine ve çocuk kütüphanesinden beklentilerine yönelik görüşlerinin tespit edilmesi amaçlandığı için çalışma grubu belirlenirken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt örnekleme, örneklemin problemle ilgili olarak önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2009;

Yıldırım ve Şimşek, 2013). Katılımcıların belirlenmesinde çocuk sahibi ebeveyn olma, Kırıkkale İl Halk Kütüphanesinin çocuk bölümüne üye olma ve araştırmaya katılmak için gönüllü olma ölçütleri temel alınmıştır. Çalışma grubunun ayrıntılı demografik bilgilerine bulgular bölümünde yer verilmiştir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından hazırlanan “Okuma Alışkanlığına ve Kütüphane Kullanımına Yönelik Ebeveyn Anketi” aracılığıyla toplanmıştır. Veri toplama aracının hazırlanması sürecinde öncelikle kitap okuma alışkanlığına ve kütüphane kullanımına yönelik araştırmalar incelenmiştir. Daha sonra Kırıkkale Halk Kütüphanesi Okul Öncesi ve Çocuk Bölümü kullanıcıları olan beş gönüllü ebeveyn ile birebir görüşme yapılmış ve kütüphane kullanımı ve okuma alışkanlığı ile ilgili görüşleri alınmıştır. Elde edilen verilerden yararlanılarak demografik bilgilere yönelik yedi adet çoktan seçmeli, okuma alışkanlığı ve kütüphane kullanımına yönelik sekiz adet açık uçlu sorudan oluşan taslak veri toplama aracı hazırlanmıştır. Taslak veri toplama aracı 1’i ölçme değerlendirme, 7’si Türkçe eğitimi alanında çalışan olmak üzere toplam sekiz alan uzmanının görüşüne sunulmuş, uzmanların açık uçlu sorulara yönelik görüşlerinden yararlanılarak kapsam geçerlik oranı hesaplanmıştır. Lawshe tarafından geliştirilen bu tekniğe göre her uzman maddelerle ilgili “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor”, “madde yapı ile ilgili ancak gereksiz” ya da “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor” şeklinde görüş belirtmektedir. KGO’nun hesaplanması $KGO = (\text{Maddeye gerekli diyen uzman sayısı} / \text{Görüş bildiren uzman sayısı} / 2) - 1$ formülünden yararlanılarak yapılmaktadır. Görüşüne başvuru alan uzman sayısına göre elde edilen KGO’nun geçerli olabilmesi için en düşük değer, Veneziano ve Hooper (1997) tarafından tabloya dönüştürülmüştür. Bu çalışmada sekiz uzmanın görüşüne başvurulduğu için kapsam geçerlik ölçütü 0,78 olarak belirlenmiştir. Uzmanların görüşlerinden yararlanılarak hesaplanan KGO’lara göre değeri 0,78’in altında kalan iki açık uçlu soru ankette çıkarılmıştır. Ayrıca uzmanların önerileri dikkate alınarak demografik bilgileri belirlemek amacıyla hazırlanan çoktan seçmeli sorulardan iki tanesi de ankette çıkarılmıştır. Sonraki adımda taslak veri toplama aracı bir dil uzmanının görüşüne sunulmuş ve veri toplama aracında dil, anlatım ve imla kurallarına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Anketin pilot çalışması için kütüphane üyesi olan dört ebeveyn ile deneme görüşmesi yapılarak ankette yer alan maddeler ebeveynlere sesli olarak okunmuştur. Ebeveynlerden, kendilerine okunan maddelerden ne anladıklarını ifade etmeleri istenmiştir. Yapılan görüşmelerden sonra ankette yer tüm soruların araştırmanın amacına uygun olduğuna karar verilmiştir. Tüm aşamaların sonucunda beş çoktan seçmeli ve altı açık uçlu sorudan oluşan “Okuma Alışkanlığına ve Kütüphane Kullanımına Yönelik Ebeveyn Anketi” elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verileri, 2017-2018 eğitim öğretim yılı Nisan-Mayıs ayları arasında toplanmıştır. Verilerin toplanması sürecinde Kırıkkale İl Halk Kütüphanesinin okul öncesi ve çocuk bölümüne ödünç kitap almak ya da daha önce ödünç olarak aldığı kitabı teslim etmek üzere gelen ebeveynlere araştırmanın amacı hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmaya katılmak için gönüllü olan ebeveynlerden “Okuma Alışkanlığına ve Kütüphane Kullanımına Yönelik Ebeveyn Anketi”ni doldurmaları istenmiştir.

Verilerin çözümlenmesi sürecinde demografik bilgilere yönelik sorular ile açık uçlu sorulara verilen cevaplar birbirinden farklı şekilde analiz edilmiştir. Demografik bilgilere yönelik sorulardan elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış; bu veriler frekans ve yüzde tablosu şeklinde sunulmuştur. Ebeveynlerin açık uçlu sorulara verdikleri cevapların çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerin veri toplama aracına verdikleri yanıtlar iki araştırmacı için çoğaltılmış ve çalışmanın güvenilirliğini artırmak için inceleme ve çözümleme süreci araştırmacılar tarafından birbirinden bağımsız şekilde yürütülmüştür. Araştırmacılar verileri inceleyerek kodlama işlemini soru başlıklarına göre gerçekleştirmiştir. Daha sonra bağımsız şekilde yapılan kodlamalar karşılaştırılmış ve araştırmacıların kodlamaları arasındaki uyuma katsayısının 0,86 olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuca göre kodlayıcılar arasındaki uyumun yeterli düzeyde olduğuna karar verilmiştir. Açık uçlu sorulara verilen cevaplar frekans tabloları şeklinde sunulmuştur. Ayrıca katılımcılara, cinsiyetine ve öğrenim durumuna göre kod verilerek görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmış ve bulgular desteklenmeye çalışılmıştır. Katılımcıların görüşlerinden örnekler verilirken cinsiyet ve öğrenim durumu ile ilgili bilgilerin ilk harfleri kod olarak kullanılmıştır. Örneğin EÜ1 kodu, katılımcının cinsiyetinin erkek ve üniversite mezunu olan 1 numaralı katılımcı olduğunu göstermektedir.

3. Bulgular

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş ebeveynlerin sorulara verdikleri yanıtlardan elde edilen bulgular frekans tabloları şeklinde sunulmuştur. Ayrıca bulguların desteklenmesi amacıyla katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlardan birebir alıntılar yapılmıştır.

3.1. Çalışma Grubunun Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan ebeveynlerin demografik özellikleri ile ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Ebeveynlere Yönelik Demografik Bilgiler

Değişken		N	%	Aylık Kitap Okuma
				\bar{X}
Cinsiyet	Kadın	72	61,0	1,31
	Erkek	46	39,0	1,28
	Toplam	118	100	1,29
Yaş Aralığı	20-30 yaş	26	22,0	,84
	31-40 yaş	64	54,3	1,44
	41-50 yaş	24	20,3	1,42
	51 yaş ve üzeri	4	3,4	1,25
	Toplam	118	100	1,29
Öğrenim Durumu	İlkokul	10	8,5	,60
	Ortaokul	17	14,4	,76
	Lise	42	35,6	1,30
	Üniversite ve üzeri	49	41,5	1,61
	Toplam	118	100	2,39

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan ebeveynlerden 72'sinin kadın, 46'sının ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yaklaşık yarısı 31-40 yaş aralığındadır ve en az katılımcı 51 yaş ve üzeri olan gruptadır. Ayrıca katılımcıların yaklaşık dörtte üçünün öğrenim durumu lise ve üzeri düzeydedir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin bir aylık sürede okudukları kitap sayısı ortalamaları incelendiğinde; kadınların erkeklerden, 31-40 yaş grubunda yer alanların diğer yaş gruplarında yer alanlardan, üniversite ve üzeri düzeyde okul mezunu olanların da diğer meslek gruplarında yer alanlardan daha fazla kitap okudukları görülmektedir. Ancak çalışma grubunun kütüphane kullanıcıları olan ebeveynlerden oluştuğu ve katılımcıların bir aylık sürede okudukları kitap sayısı ortalamasının 1,29 olduğu birlikte değerlendirildiğinde ortalamanın oldukça düşük olduğu belirtilebilir.

3.2. Ebeveynlerin, Okuma Alışkanlıklarına Yönelik Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlere, okuma alışkanlıkları olup olmadığı ve bu durumun nedeni hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Bu soruya cevap veren ebeveynlerden 48'i okuma alışkanlığı olduğunu, 70'i ise okuma alışkanlığının olmadığını ifade etmiştir. Ebeveynlerin demografik özellikleri ile bu soruya verdikleri yanıtların dağılımı da incelenmiştir. Kadınların %40'ının, erkeklerin %39'unun; 20-30 yaş grubunun %33'ünün, 31-40 yaş grubunun %58'inin, 41-50 yaş grubunun %35'inin, 51 yaş ve üzeri grubunun %50'sinin; ilkökul mezunlarının %30'unun, ortaokul mezunlarının %31'inin, lise mezunlarının %43'ünün, üniversite ve üzeri düzeyde okul mezunlarının ise %47'sinin okuma alışkanlığı olduğu belirlenmiştir. Okuma alışkanlığı olduğunu belirten ebeveynlerin bu durumun nedenine yönelik görüşleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Okuma Alışkanlığı Olduğunu Belirten Ebeveynlerin Bu Durumun Nedenine Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Yeni bilgiler öğrenmeyi seviyorum.	14
Kitapları ve okumayı seviyorum.	8
Ailemin teşvik etmesi sayesinde okuma alışkanlığım var.	7
Meraklı olmam sebebiyle okuma alışkanlığım var.	4
Okumayı bir ihtiyaç olarak görüyorum.	4
Kitap okumak dinlendiriyor.	3
Kitap okumaktan zevk alıyorum.	2
Öğretmenlerimin teşvik etmesi sayesinde okuma alışkanlığım var.	2

Tablo 2 incelendiğinde okuma alışkanlığı olan ebeveynlerin bu alışkanlıklarının nedeni olarak en çok yeni bilgiler öğrenmeyi sevmeye, kitapları ve okumayı sevmeye, ailenin teşvik etmesi sayesinde okuma alışkanlığı kazanma olarak ifade ettikleri görülmektedir. Kitap okuma alışkanlığı olduğunu düşünen ebeveynlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Kitap okuma alışkanlığım var. Kitap okumayı yaşamın bir parçası olarak görüyorum. Kitap okumadığım gün hayatımda bir eksiklik olduğunu düşünüyorum.” (EÜ-6)

“Bizim zamanımızda televizyon yoktu. Ailem çok kitap okurdu. Evimizde kitaplık vardı. Ailemden görerek kitap okuma alışkanlığı edindim.” (KL-13)

“Meraklı bir insan olduğum için okumayı ve yeni bilgiler öğrenmeyi seviyorum. Bence insan için okumak bir ihtiyaçtır...” (KÜ-73)

Okuma alışkanlığı olmadığını belirten ebeveynlerin bu durumun nedenine yönelik görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Okuma Alışkanlığı Olmadığını Belirten Ebeveynlerin Bu Durumun Nedenine Yönelik Görüşleri

Görüş	f
İş yoğunluğu nedeniyle okumaya zaman bulamıyorum.	35
Okuma alışkanlığı ailem tarafından kazandırılmadı.	8
Teknolojik araçlar nedeniyle okumuyorum.	7
İlkokul öğretmenimizin ihmali nedeniyle okumuyorum.	6
Kitap okumayı sevmiyorum.	6
Küçükken doğru kitaplarla karşılaştırılmadığım için okuma alışkanlığım yok.	3
İlgime göre kitap bulamıyorum.	2
Kitap okumaya ihtiyaç duymuyorum.	2

Tablo 3’te yer alan bulgulara göre, araştırmaya katılan ebeveynlerden okuma alışkanlığı olmadığını belirtenler bu duruma gerekçe olarak en çok iş yoğunluğu nedeniyle okumaya zaman bulamamayı göstermişlerdir. Bununla birlikte okuma alışkanlığının aileleri tarafından kazandırılmadığını ve teknolojik araçların okumaya engel olduğunu belirten ebeveynler de bulunmaktadır. Az sayıda olsa da kitap okumaya ihtiyaç duymadığını belirten ebeveynlerin olması ise düşündürücü bir bulgu olarak değerlendirilebilir. Okuma alışkanlığı olmadığını belirten ebeveynlerin görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Kitap okuma alışkanlığım olduğunu düşünmüyorum. Kitaptan başka meşguliyetler fazlaca olduğu için okumaya zaman bulamıyorum.” (EL-2)

“Kitap okuma alışkanlığım yok. Çünkü hem kitap okumak için vaktim yok hem de kitap okumaya ihtiyaç duymuyorum...”(EL-103)

“...Açıkçası televizyon izlemekten, telefonla internette dolaşmaktan vakit kalmıyor. Aslında ihmal ediyoruz. Ama biz küçükken etrafımızda kitap okuyan pek kimse yoktu. Küçükken alışmayınca olmuyor....” (KL-63)

“Kitap okumayı sevmiyorum. Ev işlerinden fırsatım kalmıyor. Ama kızımın okumasını istiyorum.” (KO-59)

3.3. Ebeveynlerin, Çocuklarının Okuma Alışkanlığına Yönelik Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlere, çocuklarının kitap okuma alışkanlığı olup olmadığı ve bu durumun nedeni hakkındaki görüşleri sorulmuştur. Ebeveynlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgulara göre 86’sı çocuğunun okuma alışkanlığı olduğunu, 32’si ise çocuğunun kitap okuma alışkanlığı olmadığını düşünmektedir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin bu soruya verdikleri yanıtların, kendilerinin okuma alışkanlığına yönelik görüşlerine ve öğrenim durumlarına göre dağılımı da incelenmiştir. Kendisinin okuma alışkanlığı olduğunu düşünen ebeveynlerden ilkökul mezunu olanların %44’ünün, ortaokul mezunu olanların %43’ünün, lise mezunu olanların %58’nin, üniversite ve üzeri düzeyde okul mezunu olanların ise %76’sının çocuğunun da okuma alışkanlığı olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Çocuğunun okuma alışkanlığı olduğunu düşünen ebeveynlerin bu durumun nedenine yönelik görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Çocuğunun Okuma Alışkanlığı Olduğunu Düşünen Ebeveynlerin Bu Durumun Nedenine Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Kitap okumayı sevdiği için	21
Ebeveynlerin kitap okuyarak örnek olması sayesinde	21
Çocuğun meraklı ve yeni şeyler öğrenmeye hevesli olması sayesinde	13
Öğretmenlerin kitap okumaya teşvik etmesi sayesinde	9
Ebeveyn baskısı nedeniyle	8
Ebeveynlerin küçük yaşlardan itibaren kitap okumaya teşvik etmesi sayesinde	7
Kütüphane üyeliği sayesinde	6
Kitap seçiminin çocuğa bırakılması sayesinde	4
Kitabevi/kitap fuarı ziyaretleri sayesinde	2
Kütüphanedeki etkinlikler sayesinde	1

Tablo 4’te yer alan bulgular incelendiğinde, çocuğunun kitap okuma alışkanlığı olduğunu düşünen ebeveynler bu durumun en çok; çocuklarının kitap okumayı sevmesi, kendilerinin de kitap okuyarak örnek olması, çocuklarının meraklı ve yeni şeyler öğrenmeye hevesli olması sayesinde oluştuğunu belirttikleri görülmektedir. Az sayıda ebeveyn de

kitabevi/kitap fuarı ziyareti ve kütüphanede düzenlenen etkinlikler sayesinde çocuğunun kitap okuma alışkanlığı kazandığını düşünmektedir. Çocuğunun kitap okuma alışkanlığı olduğunu düşünen ebeveynlerin görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

“Çocuğumun bana göre daha yüksek düzeyde bir kitap okuma alışkanlığı var. Evde bizim de kitap okumamız bu alışkanlığın oluşmasında etkili oldu.” (EL-1)

“Kısmen evet. Ben çocuklarıma örnek olmak adına kitap okuyorum, kütüphaneye götürüyorum. Kitapçılara ve kitap fuarlarına sık sık gidiyoruz.” (KÜ-29)

“Evet var. Evimiz kütüphaneye yakın. Buraya üyeyiz. Bundan dolayı okuyor.” (Kİ-102)

Çocuğunun okuma alışkanlığı olmadığını düşünen ebeveynlerin bu durumun nedenine yönelik görüşleri ise Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5: Çocuğunun Okuma Alışkanlığı Olmadığını Düşünen Ebeveynlerin Bu Durumun Nedenine Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Ebeveynlerin kitap okuma alışkanlığının olmaması	10
Çocuğun kitap okumayı sevmemesi	8
Teknolojik araçların olumsuz etkisi	7
Çocuğun kitap okumanın önemini kavrayamaması	3
Ders çalışmaktan vakit kalmaması	3
Tembellik	2
Oyun oynamanın daha çekici gelmesi	2

Tablo 5’e göre çocuğunun okuma alışkanlığı olmadığını düşünen ebeveynler bu duruma gerekçe olarak en çok kendilerinin kitap okuma alışkanlığı olmamasını ve çocuklarının kitap okumayı sevmemesini göstermektedirler. Bununla birlikte çocuklarının tembellik yapması ya da oyun oynamanın daha çekici gelmesi nedeniyle okuma alışkanlığı olmadığını belirten ebeveynler de bulunmaktadır. Ebeveynlerin konu ile ilgili görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur:

“Düşünmüyorum açıkçası. Bizlerle alakalı da olabilir. Onun yanında güzel bir model olsak belki oda bizimle okuyabilir. Bizimde örnek olmamız gerektiğini düşünüyorum.” (KÜ-77)

“Fazla değil, nadiren okuyor. Biz karşısında kitap okumuyoruz ki çocuk okusun. Zaten ders çalışmaktan kitap okumaya vakit kalmıyor.” (KL-92)

“Hayır okumuyor. Telefonumda oyun oynamayı daha çok seviyor....” (KO-19)

3.4. Ebeveynlerin, Çocuklarına Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırmaya Yönelik Görüşleri

Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş ebeveynlere, çocuklarına kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için neler yaptıkları sorulmuştur. Ebeveynlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Ebeveynlerin, Çocuklarına Kitap Okuma Alışkanlığı Kazandırmaya Yönelik Görüşleri

Görüş	f
İlgi duyduğu/istediği kitapları alıyorum.	33
Kütüphaneye götürüyorum.	29
Kitap okumanın öneminden/faydalarından bahsediyorum.	27
Çocuğumla birlikte kitap okuyorum.	17
Kitap okuyarak çocuğuma örnek oluyorum.	12
Kitap okuma saati uygulaması yapıyorum.	8
Kitabevlerine götürüyorum.	7
Kitap okuduğu zaman ödüllendiriyorum.	6
Seviyesine uygun kitaplar alıyorum.	6
Okuma sonrası etkinlikler düzenliyorum.	8
Hediye olarak kitap alıyorum.	2
Kendi kitaplığını oluşturmasını sağlıyorum.	2
Kitap okuması için baskı yapıyorum.	2

Ebeveynlerin, çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırmak için neler yaptıklarına ilişkin görüşleri incelendiğinde; çocukların ilgi duyduğu ya da istediği kitapların alınması, çocukla birlikte kütüphane ziyareti yapılması ve kitap okumanın öneminden/faydalarından bahsedilmesi gibi davranışların sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Ebeveynler tarafından; hediye olarak kitap alma, çocuğa ait bir kitaplık oluşturma ve çocuğa kitap okuması için baskı yapma gibi davranışlara ise daha az başvurulduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin konu ile ilgili görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

“Beraber kütüphaneye gider ve birlikte kitap seçeriz. Ayrıca evde bizlere kitaplarını kendisinin yüksek sesle okumasını istiyoruz ve biz yetişkinler olarak onu dinleyerek ona daha fazla kitap okuma isteği kazandırmaya çalışıyoruz.” (EL-105)

“Kitap okumanın ona kazandıracığı şeyleri ve kendini ne kadar geliştirebileceğini anlatıyoruz. Sevdiği, istediği kitapları alıyoruz.” (KÜ-111)

“Kırkkale’de pek kitabevi yok. Ama Ankara’ya sık gittiğimiz için kitabevlerine götürürüm. Kitap fuarlarını da takip ediyorum. Ankara’da olduğu zaman mutlaka gideriz.” (KÜ-29)

3.5. Ebeveynlerin, Kitap Okuma Alışkanlığının Faydalarına Yönelik Görüşleri

Araştırmaya katılan ebeveynlere “Kitap okuma alışkanlığının, çocuğunuza neler kazandıracığını düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Ebeveynlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Ebeveynlerin, Kitap okuma Alışkanlığının Faydalarına Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Kendini ifade etme becerisi	35
Okuduğunu anlama becerisi	32
Genel kültür	31
Hayal gücünün gelişmesi	23
Kelime dağarcığının gelişmesi	23
Yaratıcı düşünme becerisi	21
Hayata bakış açısı	14
Eleştirel düşünme becerisi	12
Hızlı okuma becerisi	8
Zekâ gelişimi	5
Özgüven	3

Tablo 7’de yer alan görüşler incelendiğinde araştırmaya katılan ebeveynlerin, okuma alışkanlığının çocuklarına en çok kendini ifade etme ve okuduğunu anlama becerisi ile genel kültür kazandıracağını ifade ettikleri görülmektedir. Hızlı okuma becerisi, zekâ gelişimi ve özgüven gibi faydaların ise daha az sayıda ebeveyn tarafından ifade edildiği belirlenmiştir. Ebeveynlerin konu ile ilgili görüşlerinden örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Kitap okuma alışkanlığı sayesinde kelime ve bilgi dağarcığı gelişecek, daha düzgün konuşacak ve insanlarla iletişimi daha rahat olacak...” (KL-95)

“Okumanın hayal gücünü geliştirdiğini ve bu sayede yaratıcı düşünme becerisi kazanacağını düşünüyorum. Ayrıca kendine olan güveni de artacaktır.” (KÜ-6)

“Öğretmenimiz toplantıda sınavlarda hızlı okumanın önemli olduğunu söylemişti. Kitap okursa daha hızlı okur.” (KO-59)

3.6. Ebeveynlerin, Çocuklarının Okuyacağı Kitapların Seçimine Yönelik Görüşleri

Araştırma kapsamında görüşlerine başvuru alan ebeveynlere çocuklarının okuyacağı kitapları nasıl belirledikleri sorulmuştur. Ebeveynlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8: Ebeveynlerin, Çocuklarının Okuyacağı Kitapların Seçimine Yönelik Görüşleri

Görüş	f
Çocuğumun ilgilerine göre kitap seçmesini sağlıyorum.	54
Yaşına uygun kitaplar seçmesini sağlıyorum.	42
Resimleri ilgi çekici ve fazla olan kitapları seçiyorum.	16
Birlikte seçiyoruz.	13
Öğretmeninin önerilerini dikkate alıyorum.	7
Yayınevine göre seçiyorum.	6
Edebi değer taşıyan kitapları seçiyorum.	5
Kütüphane görevlisinden yardım alıyorum.	4
İnternette olumlu yorum yapılan kitapları alıyorum.	4

Tablo 8’de yer alan görüşler incelendiğinde ebeveynlerin, çocuklarının okuyacağı kitapları belirlerken çoğunlukla onların ilgilerini ve yaş düzeyini dikkate aldıkları, resimleri ilgi çekici olan ve fazla sayıda resim içeren kitapları seçtikleri görülmektedir. Bazı ebeveynler ise

çocuğunun okuyacağı kitabı belirlerken kütüphane görevlisinin fikirlerini ya da İnternet üzerindeki yorumları dikkate almaktadır. Katılımcıların konu ile ilgili görüşlerinden örnekler şu şekildedir:

“Kendisi seçiyor, ben kontrol ediyorum. Edebi değerleri olan kitaplar olmasına dikkat ediyorum. Edebi hiçbir değeri olmayan, sadece popüler olan kitaplardan (Saftirik gibi) uzak durması konusunda yönlendiriyorum.” (KÜ-73)

“Yaşına uygun olup olmadığına, onun isteklerine uygun olup olmadığına ve kitapların yayınevi, yazar bilgilerine de dikkat ederek seçiyorum.” (EL-46)

“Öğretmenin söylediği kitapları alıyoruz ya da kütüphane çalışanlarına soruyorum. (KO-31)

3.7. Ebeveynlerin, Çocuklara Kütüphaneyi Sevdirmek İçin Yapılması Gerekenlere Yönelik Önerileri

Araştırma kapsamında katılımcılara, “Çocuklara kütüphaneyi sevdirebilmek için yapılması gereken düzenlemeler ile ilgili önerileriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Ebeveynlerin bu soruya verdikleri cevaplardan elde edilen bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Ebeveynlerin, Çocuklara Kütüphaneyi Sevdirmek İçin Yapılması Gerekenlere Yönelik Önerileri

Görüş	f
Kütüphane tarafından etkinlikler düzenlenmeli.	25
Kütüphane, çocukların düzeyine uygun ve ilgi çekici şekilde düzenlenmeli.	20
Kütüphanenin içeriği zenginleştirilmeli.	18
Okullar tarafından düzenli kütüphane ziyaretleri gerçekleştirilmeli.	11
Kütüphane tarafından ödül / hediye verilmeli.	11
Kütüphane çalışanlarına, çocuk psikolojisine yönelik eğitim verilmeli.	9
Yazar sohbetleri düzenlenmeli.	4
Gezici kütüphane sayısı artırılmalı.	4
Zekâ oyunları bölümü kurulmalı	3
Bağımsız çocuk kütüphaneleri oluşturulmalı.	3
Çocukların karnesinde kütüphane notu olmalı.	1

Tablo 9’da yer alan bulgulara göre, araştırmaya katılan ebeveynler çocuklara kütüphanenin sevdirmesi için en çok; kütüphane tarafından etkinlikler düzenlenmesini, kütüphanenin çocukların düzeyine uygun ve ilgi çekici şekilde tasarlanmasını ve kütüphanenin içeriğinin zenginleştirilmesini önermektedirler. Bazı ebeveynlerin ise kütüphane çalışanlarına, çocuk psikolojisine yönelik eğitim verilmesini önerdiği görülmektedir. Bu öneride bulunan ebeveynlerin kütüphane çalışanları ile sorun yaşadığı için öyle bir öneride buldukları düşünülebilir. Ancak bu önerinin, sorun yaşanıp yaşanmadığına bakılmaksızın yerinde ve gerekli bir öneri olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin, çocuklara kütüphanenin sevdirmesi için yapılması gerekenlere yönelik önerilerini içeren görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Kütüphaneyi tanıtan kamu spotu hazırlanabilir. Pepe gibi çizgi film karakterleri kullanılabilir. Çocuk kitabı yazarlarının da katılacağı sohbetler düzenlenebilir.”(KL-16)

“Kütüphaneyi sevdirmek için kütüphane tarafından etkinlikler düzenlemeli. Çocuk bölümü, çocukların düzeyine uygun şekilde daha renkli olmalı. Bazı kütüphane görevlileri çocukların dilinden anlamıyor. Çocukları kütüphaneden soğutabiliyor. Belki çocuklara nasıl davranacakları konusunda eğitim verilebilir...(EÜ-67)

“Çocuk bölümü alanının daha geniş olmasını dilerim. Belki yeni bir çocuk bölümü/kütüphanesi yapılabilir. Halk kütüphanelerinde çocuk gelişimi uzmanları da çalıştırılabilir.”(KÜ-115)

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu araştırmada ebeveynlerin, çocuklarının okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıkları ile çocuk kütüphanesine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda örnekleme yer alan ebeveynlerden yaklaşık üçte ikisinin kitap okuma alışkanlığı olmadığı; bu durumun iş yoğunluğu, okuma alışkanlığının aileleri tarafından kazandırılmaması ve teknolojik araçların olumsuz etkisi gibi nedenlere bağlı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın katılımcılarının, çocukları için kütüphaneye gelen ebeveynler olduğu dikkate alındığında bu oranın yüksek olduğu ifade edilebilir. Bu sonuca benzer şekilde Yılmaz (2004) tarafından yapılan araştırmada, ebeveynlerin çoğunluğunun okuma alışkanlığına sahip olmadıkları ya da zayıf okuma alışkanlığına sahip oldukları belirlenmiştir. Kakırman Yıldız (2016)'nın yaptığı araştırmada ebeveynlerin yaklaşık dörtte üçünün, Öztürk ve Aksoy (2016)'nın yaptığı araştırmada ise ebeveynlerin yaklaşık yarısının kitap okuma alışkanlığı olmadığı görülmüştür. Ekici (2014) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin; okul öncesi dönemde çocuklar için okuma alışkanlığına etki eden en önemli etmenin “aile” olduğu, okuma alışkanlığına hazırlık anlamında etkili olan ikinci etmenin ise “öğretmen” olduğu; bununla birlikte ailelerin bu konuda çocuklarını yeterince desteklemedikleri ve ailelerin kitap okuma alışkanlığına yönelik bilinçlendirilmesi gerektiği görüşünde oldukları belirlenmiştir. Keleş (2006) tarafından yapılan araştırmada, ebeveynlerin (özellikle annenin) kitap okumalarının, çocuklarının okuma alışkanlıkları üzerinde etkili belirlenmiştir. Çat Şahin'in (2009) okul öncesi dönem çocukları ve bu çocukların ebeveynleri ile yaptığı çalışmada, okuma alışkanlığı olan ebeveynlerin çocuklarının dil gelişiminin diğerlerine göre daha iyi durumda olduğu belirlenmiştir. Bu durum, okuma alışkanlığına sahip olan ebeveynlerin kendilerini geliştirmelerine bağlı olarak evde konuşulan kelime sayısının ve türünün farklılaşmasından ve buna bağlı olarak çocuğun da olumlu etkilenmesinden kaynaklanabilir. Sonuç olarak okuma alışkanlığına sahip olan ebeveynlerin, çocuklarının gelişimine de katkı sağladıkları söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin yaklaşık dörtte üçü çocuklarının kitap okuma alışkanlığına sahip olduğu görüşündedirler. Ebeveynler bu durumun; çocuklarının kitap okumayı sevmesi, çocuğa kitap okuma konusunda model olunması, çocuğun yeni şeyler öğrenmeye meraklı olması gibi etkenler sayesinde oluştuğunu düşünmektedirler. Bu oranın yüksek olması, araştırmanın örnekleminin kütüphane kullanıcılarından oluştuğu dikkate alındığında beklenen bir durum olarak değerlendirilebilir. Ancak Türkiye’de yapılan araştırmalar; ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin, okuma alışkanlığı açısından genel olarak orta düzey okuyucu olduklarını göstermektedir (Karaaslan, 2016, s. 115). Çocuğunun kitap okuma alışkanlığına sahip olmadığını düşünen ebeveynler bu duruma; ebeveynlerin kitap okuma alışkanlığına sahip olmaması ve teknolojik araçların olumsuz etkilerini gerekçe olarak göstermektedirler. Balcı (2009) ve Arıcı (2005) tarafından yapılan araştırmalarda öğrencilerin televizyon izlemeye, kitap okumaktan daha fazla zaman ayırdıkları belirlenmiştir. Durualp, Çiçekoğlu ve Durualp (2013) yaptıkları çalışmada çocukların; interneti günde bir saatten az kullanmalarının ve fırsat buldukça kitap okumaya zaman ayırmalarının kitap okumaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Günümüzde, teknolojik araçlarda yaşanan hızlı değişime ve gelişmelere rağmen okuma eylemi, bilgi edinmenin en eski ve en etkili yöntemi olarak önemini hala korumaktadır (Luma, 2002, s.54). Bu nedenle çocukların teknolojik araçlara ayırdığı sürenin ebeveynlerin kontrolünde olması ve teknolojik araçlara ayrılan süreyle orantılı şekilde kitap okumaya da zaman ayrılması gerekmektedir.

Araştırmaya katılan ebeveynler kitap okuma alışkanlığının çocuklara; okuduğunu anlama, kendini ifade etme, hayal gücü, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, hızlı okuma gibi becerileri kazandıracağını ve okuma alışkanlığıyla beraber genel kültür seviyelerinin artacağını belirtmişlerdir. Ebeveynlerin bu konudaki görüşlerinin genel toplumsal algıya uygun olduğu söylenebilir. Ancak Yıldız ve Akyol (2011) tarafından yapılan çalışmada, öğrencilerin okuma alışkanlıklarının okuduğunu anlama başarısına doğrudan etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Araştırmacılar bu duruma gerekçe olarak okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik mevcut uygulamaların, okuduğunu anlamayı geliştirme bakımından yetersiz kalmasını göstermişlerdir. Belirtilen araştırmanın sonucundan hareketle çocuklara sadece okuma alışkanlığı kazandırmanın, ebeveynlerin de görüşlerinde ifade ettikleri becerileri kazandırmak için yeterli olmadığı ifade edilebilir. Bu nedenle çocuklara okuma alışkanlığı kazandırmanın yanı sıra okuduğunu anlama stratejilerinin de öğretilmesi gerekmektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre ebeveynlerin çocuklarına ilgi duyduğu kitapları alarak kitap okuma yoluyla model olarak, kitap okumanın öneminden bahsederek, çocuklarıyla birlikte kitap okuyarak, onları kütüphaneye ve kitabevlerine götürerek ve baskı kurarak

çocuklarını kitap okumaya yönlendirdikleri tespit edilmiştir. Arıcı (2005)'e göre ebeveynler, çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırmak için; çocuklarını kitap okumaya yönlendirecek davranışlar sergilemeli, onlara okumanın önemini ve gerekliliğini aşılmalı, günlük gazete ve dergiler alıp okumalı, bütün bireylerinin katıldığı okuma saatleri düzenlemeli, teknolojik cihazları gerektiğinde kısıtlamalıdır. Bu araştırmaya katılan ebeveynlerin Arıcı (2005) tarafından belirtilen önerilerin çoğuna uydukları görülmüştür. Bu sonuçlara benzer şekilde Çakmak ve Yılmaz'ın (2009) yaptıkları araştırmada da ebeveynlerin çocuklarının okuma alışkanlığı kazanması için; kitap okuma, çocuklarına kitap alma, masal anlatma gibi çeşitli etkinliklerde buldukları, böylece çocukların okumaya karşı ilgi duymalarını sağladıkları ve çocuklarının ileride okuma alışkanlığı kazanmaları için güdüleyici davranışlarda buldukları ancak ebeveynlerin çocukları ile birlikte kütüphane ve kitap fuarlarına gitmede yetersiz kaldıkları belirlenmiştir. Her iki araştırmanın kütüphane ve kitap fuarı ziyaretine yönelik bulgularının farklı olması, araştırmaların örneklemlerinin farklılığından kaynaklanabilir. Çünkü bu araştırmanın örneklemini kütüphane kullanıcıları arasından belirlenmiştir. Yıldız (2010) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin kişisel eğilime bağlı olarak okuma davranışı göstermelerinde dışsal motivasyonun değil içsel motivasyonun etkili olduğu sonucu elde edilmiştir. Bu sonuçtan yola çıkılarak kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında içsel motivasyonun sağlanmasına da özen gösterilmesi gerektiği söylenebilir.

Ebeveynler, çocuklarının okuyacağı kitapları belirlerken çoğunlukla onların ilgilerini ve yaş düzeyini dikkate almakta, resimleri ilgi çekici olan ve fazla sayıda resim içeren kitapları seçmektedirler. Kakırman Yıldız (2016)'nın yaptığı araştırmada ebeveynlerin kitap seçerken kitabın etkinlik içermesine, bol resimli olmasına ve eğitici olmasına dikkat ettikleri belirlenmiştir. Chapman, Filipenko, McTavish ve Shapiro (2007) öğretmenlerin ve ailelerin, çocukların okuyacağı kitapları seçerken onların ilgilerini dikkate almaları ve onları cinsiyete bağlı kitap tercihi ile sınırlandırmamaları gerektiğini ifade etmektedirler. Kara (2012), ideal olarak resimlendirilmiş çocuk kitaplarının çocuğun zihinsel ve duygusal gelişimini desteklediğini; çocukların okuma alışkanlığı kazanmaları ve gelişimlerine katkı sağlamak açısından ebeveynlerin kitap seçimi konusunda, kitapları resimleme bakımından da değerlendirerek çocuklarını yönlendirmesinin kritik bir önem taşıdığını belirtmektedir. Altunkaynak'ın (2018) yaptığı araştırmanın bulgularına göre çocukların kitap seçiminde en belirleyici faktörün aileler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu duruma sebep olarak ebeveynlerin, çocuklarının hayatında önemli bir yeri olması nedeniyle okunacak kitapların seçiminde de en önemli belirleyici konumunda olması gösterilmiştir. Suna (2006) tarafından yapılan araştırmada ebeveynlerin kitap alırken çocuğun tercihlerine önem verilmesinin okuma alışkanlığını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Farklı araştırmaların sonuçları birlikte değerlendirildiğinde

ebeveynlerin, çocuklarının okuyacağı kitapların seçiminde çok önemli bir konumda olduğu, bu nedenle ebeveynlerin kitap seçimi konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan ebeveynler, çocuklara kütüphaneyi sevdirebilmek için; kütüphane tarafından etkinlikler yapılmasını, kütüphanenin çocukların düzeyine uygun ve ilgi çekici şekilde düzenlenmesini ve içeriğinin zenginleştirilmesini, okullar tarafından kütüphane ziyareti gerçekleştirilmesini, kütüphane tarafından ödül/hediye verilmesini önermektedirler. Shen ve Lin (2018) yaptıkları çalışmada modern kütüphanenin halkın okuma ve bilgi okuryazarlığını geliştirmesi açısından önemli olduğunu, bu iki önemli görevin çocuk okuyucularda da temel alındığında, kütüphanenin işlevinin daha anlamlı ve talep edilebilir olabileceğini belirtmişlerdir. Ayrıca halk kütüphanelerinin kütüphaneye daha fazla çocuk çekebilmek için çalıştıklarını, bunun sonucunda ebeveynlerin kütüphanede çocukları ile birlikte kitap okumaktan zevk aldıklarını söylemişlerdir. Güller ve Bilbay (2016) yaptığı çalışmada çocuklara özellikle okul öncesi dönemden itibaren okuma alışkanlığı kazandırılabilmesi için mekânın ilgi çekici şekilde düzenlenmesi, okuma-yazmayı oyunla keşfedecekleri bir çevre sunulması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca çalışmada kütüphane mekânlarının tasarımında; kullanıcı gereksinimlerine uygun ve çocuk ölçeğinde tasarım yapılmasının, çocuklar için heyecan verici tasarım öğeleri kullanılmasının, sessiz okuma ortamları kadar sesli ve hareketli oyun alanları yaratılarak okuma yazmayı eğlenceli hale getirecek mekânlar oluşturulmasının, geleneksel olanla günümüzün dijital dünyası arasında dengenin sağlanmasının gerekli olduğu ifade edilmiştir.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin Kırıkkale İl Halk Kütüphanesinden beklentilerinin; kütüphane tarafından etkinlikler düzenlenmesi, kütüphanenin içeriğinin zenginleştirilmesi, çocuk bölümüne daha geniş bir alan ayrılması, kütüphane çalışanlarının çocuk psikolojisi hakkında bilgi sahibi olması olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına dayanılarak okul ve kütüphane yöneticilerine, öğretmenlere, ebeveynlere ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır:

1. Okuma alışkanlığının temelleri okul öncesi dönemde ev ortamında atılmaktadır. Ebeveynlerin, çocuklarına kitap okuma alışkanlığı kazandırması için model olması önemlidir. Bu nedenle okullar ve kütüphaneler tarafından düzenlenecek etkinliklerle, ebeveynlerin kitap okuma alışkanlığı konusunda bilinçlendirilmesi sağlanabilir.

2. Araştırmada, teknolojik araçların kitap okuma alışkanlığı kazandırılması konusunda bireylere olumsuz etkileri olduğu belirlenmiştir. Ebeveynlere, teknolojik araçların ve sosyal medyanın nasıl kullanılacağı ve sınırlandırılacağına yönelik seminerler düzenlenebilir.

3. Kitap okuma ve kütüphane sevgisinin kazandırılması için okullar tarafından kütüphane ziyaretleri düzenlenebilir. Ayrıca kütüphanelerin de okullarda tanıtım etkinlikleri yapmaları sağlanabilir.

4. Halk kütüphanelerinin çocuk bölümleri, çocuğun doğasına uygun ve daha ilgi çekici şekilde düzenlenebilir. Kütüphane çalışanlarına yönelik çocuk psikolojisi konusunda eğitim seminerleri düzenlenebilir.

5. Kütüphane kullanma alışkanlığı ile eleştirel düşünme ve okuduğunu anlama becerilerinin kazandırılması için kütüphaneler tarafından çocuklara yönelik okuma çemberi etkinlikleri düzenlenebilir.

6. Bu araştırma sadece kütüphane kullanıcısı olan ebeveynlerle sınırlıdır. Benzer araştırmalar kütüphane kullanıcısı olmayan ebeveynlerin de katılacağı şekilde daha geniş örneklemeler üzerinde gerçekleştirilebilir.

7. Kütüphane kullanma ve okuma alışkanlığının, akademik başarı, okuduğunu ve dinlediğini anlama becerileri gibi değişkenler üzerindeki etkilerini belirlemeye yönelik araştırmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Acıyan, A. A. (2008). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve akademik başarı düzeyi arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksoy, T. (2018). *Okuma alışkanlığının temel eğitimden ortaöğretime geçiş (TEOG) sınavına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akşaçoğlu, G. A. ve Yılmaz, B. (2007). Öğrencilerin televizyon izleme ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Altunkaynak, M. (2018). İlkokul öğrencilerinin kitap seçimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(19), 101-117.
- Arıcı, A. F. (2005). *İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma durumları (beceri-ilgi alışkanlık-eğilim)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Balcı, A. (2009). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlık ve ilgileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bayat, N. ve Çetinkaya, G. (2018). Ortaokul öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve tercihleri. *İlköğretim Online*, 17(2), 984-1001. <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/2549/2284> adresinden 25.01.2019 tarihinde ulaşılmıştır.

- Bayis, S. (2010). *4, 5, 6 ve 7. sınıf ilköğretim öğrencilerinin okuma ve kütüphane kullanım alışkanlıklarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Berkant, H. G. ve Tüzer, A. (2017). Sekizinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ve sayısal ders başarılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 171-190.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. Ç., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cevher, N. (2015). *Ankara'daki halk kütüphanesi çocuk bölümlerinin çocukların okuma alışkanlığındaki rolü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Chapman, M., Filipenko, M., McTavish, M. & Shapiro, J. (2007). First graders' preferences for narrative and/or information books and perceptions of other boys' and girls' book preferences. *Canadian Journal of Education*, 30(2), 531-553.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (Çev. Edt. M. Bütün ve S.B. Demir). Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.
- Çakmak, T. ve Yılmaz, B. (2009). Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığına hazırlık durumları üzerine bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 489-509.
- Çat Şahin, A. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların dil gelişimiyle annelerin okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çetinkaya, S. Ç. (2004). *Afyon merkezindeki ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirer, V., Yıldız Çintaş, D. ve Sünbül., A. M. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar ve internet kullanımları ile kitap okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki: Konya ili örneği. *İlköğretim Online*, 10(3), 1028-1036. <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/1573/1409> adresinden 12.01.2019 tarihinde ulaşılmıştır.
- Doğanay, H. (2001). Halk kütüphanelerinin okuma alışkanlığındaki rolü ve önemi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 15(1), 40-44.
- Durualp, E., Çiçekoğlu, P., ve Durualp, E. (2013). Sekizinci sınıf öğrencilerinin kitap okumaya yönelik tutumlarının internet ve kitap okuma alışkanlıkları açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 115-132.
- Ekici, S. (2014). *Ankara'daki anaokullarının okuma alışkanlığına hazırlık yeterlilikleri açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erdağı Toksun, S. ve Toprak, F. (2019). Türkçe öğretmenlerinin okuma stratejileri bilişsel farkındalık becerilerini kullanma düzeylerine ilişkin bir araştırma (Kars ili örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1137-1157.
- Güller, E. D. ve Bilbay, P. (2016). Kütüphane yapılarında okul öncesi çocuklara yönelik interaktif mekânların irdelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(3), 398-414.

- Güneş, F. (2012). Okuma ve zihni yönetme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 1-15.
- Güngör, E. (2009). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ile Türkçe dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hanedar, R. T. (2011). *8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları ve okuduğunu anlama becerileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Harrison, B. (2012). Reading for pleasure among year 13 boys: What are the possibilities and problems? *Kairsranga*, 13(2), 41-48.
- İnan, D. D. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kakırman Yıldız, A. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığı kazanmasında rol model olarak aile. *Mavi Atlas*, 7, 95-112.
- Kara, C. (2012). Çocuk kitabı seçiminde resimlemelerle ilgili olarak ebeveynin dikkat etmesi gereken başlıca unsurlar. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 225-232.
- Karaaslan, S. (2016). Türk eğitim politikasında okuma alışkanlığı. *Bilgi Dünyası*, 17(1), 104-119.
- Kaynar, İ. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin okuma alışkanlığı ve iletişim becerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Keleş, Ö. (2006). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinde kitap okuma alışkanlığının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Konan, N. (2013). İlköğretim okulu yöneticilerinin okuma alışkanlıkları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19(1), 31-59.
- Majid, S. (2018). Leisure reading behaviour of young children in Singapore. *Reading Horizons*, 57(2), 56-81.
- MEB (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=332> adresinden 30.01.2019 tarihinde ulaşılmıştır.
- Odabaş, H., Odabaş, Y. ve Polat, Ç. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Ogbodo, R. O. (2010). Effective study habits in educational sector: Counselling implications. *Edo Journal of Counselling*, 3(2), 230-242.
- Öztürk, S. D. ve Aksoy, E. (2016). İlköğretim öğrencilerinin okuma alışkanlığına ilişkin veli görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 562-591.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Edt. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.
- Sangkaeo, S. (1999). *Reading habit promotion in ASEAN libraries*. 65th IFLA counciland General Conference, August 20-28, Bangkok, Thailand. <http://eric.ed.gov/id=ED441496> adresinden 03.02.2019 tarihinde erişilmiştir.

- Shen, W. W. & Lin, J. M. (2018). Robot assisted reading: A preliminary study on the robotic story telling service to children in the library. *International Conference on Innovative Technologies and Learning* (pp. 528-535). Springer, Cham. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-99737-7_56 adresinden 05.02.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Suna, Ç. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarının analitik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, A., İşcan, A. ve Maden, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin okul kütüphaneleri ve sınıf kitaplıklarını kullanma durumları (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 183-196.
- Tanju, E. H. (2010). Çocuklarda kitap okuma alışkanlığına genel bir bakış. *Aile ve Toplum Dergisi*, 6(22), 30-39.
- Ungan, S. (2008). Okuma alışkanlığımızın kültürel altyapısı. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 7(1), 218-228.
- Veneziano L. ve Hooper J. (1997). A method for quantifying content validity of health-related questionnaires. *American Journal of Health Behavior*, 21(1), 67-70.
- Yağcı, Y. (2007). Çocuk ve gençlerin kitaba ulaşmasındaki köprüler. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 62-71.
- Yavuzer, H. (1997). *Ana, baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, M. (2010). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, M. ve Akyol, H. (2014). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama, okuma motivasyonu ve okuma alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 793-815.
- Yılmaz, B. (2004). Öğrencilerin okuma ve kütüphane kullanma alışkanlıklarında ebeveynlerin duyarlılığı. *Bilgi Dünyası*, 5(2), 115-136.
- Yılmaz, M. (2018). Okuma eğitimi. M. Yılmaz (Ed.). *Yeni gelişmeler ışığında Türkçe öğretimi* (2. Baskı) içinde (s.81-112), Ankara: Pegem Akademi.

Extended Abstract

Reading is a process that starts visually in preschool period and continues gradually until the end of life. Reading, as a process of constructing meaning from texts as a result of mental processing of symbols received through sense organs, is one of the studies to develop language and mental skills, to enrich thought and to construct the future (Güneş, 2012; Yılmaz, 2018). Reading is a simple but unique challenge for a person to renew himself, to push boundaries and to reach universality (Ungan, 2008, p.219). Reading skill is one of the most basic skills that an individual needs during his / her school life as well as in daily life (Harrison, 2012, p.41). In order to ensure that the society consists of individuals with free, critical and creative thinking skills, reading should be seen as a lifelong learning resource that helps to acquire many skills such as learning, research, interpretation, discussion and critical thinking (Demirer, Çintaş, Yıldız and Sünbül, 2011, p.1030). The libraries, also called information houses, are important places for the individual to gain a reading habit.

Reading habit contributes to mental development, correct and adequate use of native language, enrichment of vocabulary, strengthening of communication skills and increasing academic achievement.

These benefits of reading habits are important because the individual will need and use these skills during his or her life. Parents have important tasks in terms of gaining these skills. These tasks include being a model for reading books, guiding in book selection, reading and gaining the habit of using a library.

The attitudes of parents towards reading habits and library use are thought to be very effective on the child's future habits. Considering the importance of this effect, in this study it was aimed to determine the opinions of parents about the children's reading and library habits and the children's library and their expectations from the children's library. For this general purpose, the following questions were sought:

- What do parents think about their reading habits?
- What do parents think about their children's reading habits?
- What do parents do to direct their children to reading books?
- What are the thoughts of parents about the benefits of reading habit?
- How do parents choose books that their children will read?
- What are the suggestions of parents about what should be done to give children the habit of using a library?
- What are the expectations of parents from the department of pre-school and children in public libraries?

Phenomenology pattern of qualitative research methods was used in the research. Qualitative research method was used to collect, analyse and interpret the data obtained from the study. The population of the research is composed of 118 parents (46 male and 72 female) determined by easily accessible sampling and volunteered to participate in the study.

In the study, *Parental Survey for Library Use and Reading Habit* was used as data collection tool, consisting of five multiple-choice and six open-ended questions, which was prepared by the researchers. In the process of analysing the data, the answers to the demographic information and the answers to the open-ended questions were analysed differently. Data from demographic information were transferred to computer environment, and these data are presented in the form of frequency and percentage table. Content analysis technique was used to analyse the responses of parents to open-ended questions.

As a result of the research, it was stated that the number of books read increased according to the parents' educational level, but about two thirds of the participants did not have reading habits and that this situation is related to the reasons such as workload, reading habits not being gained by families and negative effects of technological tools. Parents who participated in the study stated that their children will gain skills such as reading comprehension, self-expression, imagination, critical thinking, creative thinking, speed reading and there will be an increase in general knowledge levels of their children. According to the findings obtained from the study, it was determined that parents directed their children to reading books by buying books according to children's interest, being a model by reading books, talking about the importance of reading, reading books together with their children, taking them to library/bookstores and putting pressure on them. It was noticed that the participants usually chose the books for their children by taking care of children's desire or choosing the books containing a large number of pictures. Parents who participated in the study suggested that in order to encourage the children to enjoy the library, the library should organize activities, be prepared according to the level of the children and has an enriched content, the schools should carry out library visits, awards/gifts should be given, and the library staff should be educated for children's psychology.

According to the results of the study, it was recommended that parents should be informed about the habit of reading books, seminars should be organized for parents on how to use and limit technological tools and social media, schools should organize library visits for giving reading and library love, libraries should conduct activities in schools, children's departments of libraries should be arranged in a way that suits the child's nature and is more interesting, educational seminars on child psychology should be organized for library staff, and similar researches should be carried out on larger samples which include the parents who aren't library users.